

مدیریت اقامه نماز در مدرسه
هادی عجمی، سید حسن موسوی

تقدیم به حضرت زینب کبری (ع)
و مدافعان حرم و حریم انسان

- سرشناسه: عجمی، هادی، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام پدیدآور: مدیریت اقامه نماز در مدرسه / مولف هادی عجمی، سید حسن موسوی
کاری از مرکز تخصصی نماز
مشخصات نشر: تهران: ستاد اقامه نماز، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری: ۱۹۶ ص.
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۷-۱۶۲-۳
وضع فهرست: ریسی: فیما
یادداشت: کتابنامه، ص ۱۹۴-۱۹۶، همچنین به صورت زیر نویس
موضوع: نماز، اجماع
موضوع: Congregational prayer
موضوع: نماز
موضوع: Salat
موضوع: مدرسه‌ها
موضوع: Schools
موضوع: مدرسه‌ها - ایران - فعالیت‌های فوق برنامه
موضوع: Schools -- Iran -- Cultural programs
شناسه افزوده: موسوی، سید حسن، ۱۳۵۵ -
شناسه افزوده: ستاد اقامه نماز
شناسه افزوده: مرکز تخصصی نماز
رده بندی کنگره: ۱۳۹۶ هـ ۴ / ۳ / ۸۷ BP
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۲۵۳
شماره کتابشناسی ملی: ۹۶۵۴۳۲۷

نام کتاب: مدیریت اقامه نماز در مدرسه
نویسنده: هادی عجمی، سید حسن موسوی
تألیف: فرهنگ انتشاراتی ستاد اقامه نماز

ناشر: ۱۳۰۰
شمارگان: ۱۳۹۶
نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۶-۱۴۰۲

شابک: ۹۶۴-۵۳۷-۱۴۲-۳
چاپ و صحافی: خاتمه‌اندیشه
قیمت: ۱۱۰۰۰ تومان

مراکز پخش:

- ۱- تهران / خیابان ایتالیا / روی روی بیست و یک / ۸۸۹۹۱۰۶۸ / ۸۸۹۰۰۵۹
- ۲- دفاتر ستاد اقامه نماز سراسر کشور

ستاد اقامه نماز

فهرست مطالب

۷	مقدمه.....
۱۳	فصل اول . راهکارهای مدیریت اقامه نماز در مدرسه
۱۴	الف) زمینه‌سازی.....
۱۵	۱. اهتمام مدیر و کادر مدرسه.....
۲۲	۲. عمق‌بخشی شناخت از نماز.....
۳۳	۳. فضاسازی معنوی.....
۳۷	۴. پیوند رفع نیازهای دانش‌آموزان با اقامه نماز.....
۴۰	ب) اقامه.....
۴۰	۱. رسا بودن صدای اذان.....
۴۱	۲. دعوت از پیش‌نماز شایسته.....
۴۱	۳. مشارکت دانش‌آموزان در اقامه نماز.....
۴۶	ج) تداوم.....
۴۷	۱. تکریم نمازگزاران و خادمان آنها.....
۴۸	۲. امر به معروف و نهی از منکر در مدرسه.....
۵۴	۳. روشنگری خانواده‌ها.....

فصل دوم . علل ترک نماز در نوجوانی و درمان آنها ۵۹

مقدمه ۶۰

شناخت دانش آموز ۶۲

نقشه درمان ۶۵

الف) موانع درونی گرایش به نماز ۶۶

۱. موانع فکری و بینشی ۶۶

۲. موانع عاطفی ۹۴

۳. موانع رفتاری ۱۱۲

ب) موانع بیرونی گرایش به نماز ۱۲۴

۱. خانواده ۱۲۴

۲. دوستان نامناسب ۱۳۰

۳. الگوی نادرست ۱۳۳

۴. شیطان ۱۳۵

۵. محیط ناسالم ۱۳۷

۶. محیط زندگی ۱۳۸

۷. اجتماع ۱۳۸

۸. دشمن فرهنگی ۱۴۰

ج) سخن پایانی ۱۴۷

فصل سوم . پرسش‌های پرتکرار نوجوانان ۱۵۱

کتابنامه ۱۹۱

مقدمه

مهمترین وظیفه مدیر، معلم و مربیان مدرسه چیست؟

در ذهن برخی از مدیران عزیز سایر این باشد که وظیفه آنها، مدیریت کلان امور و پیگیری تأمین مالی برنامه‌هاست؛ در حالی که خداوند تصویر دیگری برای مدیران ارائه کرده است!

در نگاه قرآن اولین وظیفه یاوران خداوند که به قدرت می‌رسند این است: "الَّذِينَ إِن مَّكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَ..."^۱ آنها کسانی هستند که اگر آنان را در زمین به قدرت برسانیم، نماز را برپا می‌دارند و ... حال ابداً مدیریت، یک قدرت نیست؛ آنهم مدیریت یک مدرسه که مدیریت بر انسان‌ها است.

قبل از هر آیین‌نامه و قانونی، خداوند وظیفه شما را اقامه نماز می‌داند!

این وظیفه علاوه بر مدیر، شامل معلمان و مربیان نیز می‌شود که خداوند توفیق مدیریت تربیت و فرهنگ فرزندان این دیار را عنایت کرده است؛ اما

همانگونه که مدیر در مدرسه قدرت بیشتری دارد، وظیفه‌اش هم در اقامه نماز بیشتر است!

فراموش نکنیم مدیریت مدرسه همانند دیگر موهبت‌های الهی، یک نعمت است به شما و روزی از نعمت‌ها سؤال خواهند شد: "لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ".^۱ در آن روز خواهند پرسید که آیا وظیفه خود را نسبت به آن انجام داده‌اید؟ آیا به ریزین وظیفه خود را در این منصب پرداخته‌اید؟

برای انجام این وظیفه لازم است به پنج مسئله توجه داشته باشید: تبلیغ، تعلیم، تدبیر، محبت و تعمیق نماز در مدرسه. در راستای انجام این وظایف، مطالبی را آورده‌ایم.

برکات انجام این وظیفه چیست؟

امیر مؤمنان علیه السلام می‌فرماید:

آنگاه که رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم مرا برای تبلیغ اسلام به یمن فرستاد، فرمود: یا علی... سوگند به خداوند، اگر حق یک نفر را به دست تو هدایت کند، برای تو بهتر است از آنچه که آنگاه به آن می‌تاید و تو بر او ولایت پیدا می‌کنی.^۲

نمازهای روزانه بهترین هدایت‌گر انسان‌ها هستند. این هدایت‌گر انسان‌سازی روزی پنج بار، انسان را در کلاس معرفت خود می‌نشانند. از جمله مصداق اجرای که پیامبر به امیرمؤمنان بشارت می‌دهد، شامل کسی است که دیگران، به‌ویژه نوجوانان را به نماز دعوت کند. نمازگزاری که دیگران را به این عبادت الهی

۱. تکهاتر: ۸.

۲. مجلسی، بحار الانوار، ج ۸۵، ص ۱۵، باب ۱، حدیث ۳۶.

دعوت می‌کند، پاداش کسی را دارد که در هدایت مردم به سوی سعادت اخروی می‌کوشد.

هر که در راه انس دادن نوجوانان به نماز قدمی بردارد، شریک تمام برکاتی است که به او می‌رسد. مهمترین هدیه و برکت نماز برای نوجوان، زمینه‌سازی برای دور کردن او از آسیب‌های اجتماعی است؛ آسیب‌هایی که بسیاری از نوجوانان را به دره فساد و لاکت برده است.

نماز، بازدارنده گناه و آسیب‌هاست و نوجوان را نجات می‌دهد:

"وَأَقِمِ الصَّلَاةَ تُحَرِّفُ الْبُزْءَ وَ زُفْلًا مِنَ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرُ لِلذَّاكِرِينَ"؛^۱ و نماز را در دو طرفه روز و ساعات نخستین شب برپا دار که یقیناً نیکی‌ها بدی‌ها را از میان می‌برد، این برای یادکنندگان تذکر و یادی است.

امام صادق علیه السلام فرمودند: "نماز بردارنده‌ی گنای است؛ زیرا نماز گزار را تا آنگاه که در نماز است از گناهان باز می‌دارد" حدای عزوجل می‌فرماید: إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ^۲ "یقیناً نماز از کارهای زشت، و کارهای ناپسند باز می‌دارد".^۳

حضرت مهدی علیه السلام فرمودند: "هیچ چیز مثل نماز بی‌نی شیطان را به خاک نمی‌مالد، پس نماز بخوان و بینی شیطان را به خاک بمال".^۴
اما اگر بی‌توجه به نماز باشد، شیطان او را دچار آسیب‌ها خواهد کرد.

۱. هود: ۱۱۴.

۲. عنکبوت: ۴۵.

۳. مجلسی، بحار الأنوار، ج ۴، ص: ۲۵.

۴. شیخ صدوق، من لایحضره الفقیه، ج ۱، ص: ۴۹۸.

رسول خدا ﷺ فرمودند: "شیطان پیوسته از انسان در هراس است تا زمانی که از نمازهای پنجگانه محافظت کند؛ اما زمانی که نمازها را ضایع کرد او را در گناه بزرگ گرفتار می‌کند."^۱

ثمره این دوری از آسیب‌های اجتماعی و ارتباط با خداوند، جز آرامش درونی نوجوان نمی‌تواند باشد: "أَلَا يَذْكُرُ اللَّهُ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ"^۲؛ آگاه باشید! دل‌ها فقط به خدا آرام می‌گیرد. این آرامش حتی در پس این دنیا نیز همراه اوست: پیامبر ﷺ فرمودند: "بنده‌ای که اهتمام و مواظبت به اوقات نماز نماید و مواضع آداب را برای وقت نمازش دقت کند، من ضمانت می‌کنم برای او راحتی در دم مرگ را و دفعی رفع هموم و درد و اندوه و نجات از آتش جهنم را."^۳

در مقابل، ثمره ترک نماز پیروی از شهوات، برای هر امتی جز سرگستگی و جهنم نیست: "فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ سَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غِيًّا"^۴؛ پس از آنان، فرزندان ناشایسته‌ای روی کار آمدند که نماز را تباه کردند و از شهوات پیروی نمودند؛ بزودی (مجازات) گمراهی خود را خواهند دید!

درست است قرآن، اقامه نماز در مدرسه را وظیفه شما می‌داند؛ اما انجام این وظیفه این برکات عظیم را نیز برای شما خواهد داشت. شما که تربیت نوجوانان این مرز و بوم را به عهده گرفته‌اید، مدغۀ آینده

۱. همان، ج ۷۹، ص: ۲۰۲.

۲. رعد: ۲۸.

۳. مجلسی، بحارالانوار، ج ۸۰، ص: ۹.

۴. مریم: ۵۹.

متربیان خود را دارید، اگر می‌خواهید آنها از مشکلات و آزمایش‌های زندگی سرافراز بیرون آیند، اگر می‌خواهید پیوسته شریک هر عمل خیر آنها در آینده باشید، اگر می‌خواهید در انجام وظیفه خود موفق باشید، اگر می‌خواهید انسان‌های مفید و شایسته تحویل جامعه دهید و خود را مدیون کسانی نکنید که زیر نظر شما رشد می‌کنند، لازم است هر اندازه که می‌توانید آنها را با نماز بیشتر انس دهید. اگر آنها با نماز انس بگیرند، شما به همه این برکات می‌رسید.

نقشه راه انجام این رعبه چیست؟

مدیر مدرسه و مسئولی که دغدغه اقامه نماز در مدرسه را دارد، باید بداند برای هر چه بهتر اقامه کردن نماز در مدرسه، برنامه‌ای جامع داشته باشد؛ شامل برنامه‌هایی که باید در مدرسه انجام بگیرد. از سویی، گاهی، با اینکه این کارها انجام می‌شود، نتیجه لازم به دست نمی‌آید؛ زیرا در مواردی، اشکال از خود دانش‌آموز است و خود او مانعی درونی برای قبول نماز دارد؛ بنابراین لازم است با علل ترک نماز نوجوانان آشنا شویم تا در برنامه‌ریزی، نیز با توجه به این آسیب‌ها، اقدام کنیم. در کنار این دو اقدام، اگر برای بعضی‌های نوجوانان، پاسخی داشته باشیم، موفق‌تر خواهیم بود.

این برنامه‌ای است جامع، در غیر این صورت و بدون حرکت بر اساس برنامه‌ریزی، سخن از کیفیت‌بخشی اقامه نماز در مدرسه و تعهد به آن، احمایی است گزاف!

بنابراین در فصل اول "راهکارهای مدیریت اقامه نماز در مدارس" را در طرح کرده‌ایم. در فصل دوم، "علل ترک نماز در نوجوانی و درمان آنها" را بیان کرده‌ایم. در فصل سوم، "پاسخ به پرسش‌های پرتکرار دانش‌آموزان" را آورده‌ایم.

در پایان، از پژوهشگرانی که در تدوین این اثر ما را یاری کردند تشکر می‌کنیم؛ به‌ویژه از حجج اسلام، محمد کاظمی، سیدعلی‌رضا آرامی، محمد صادقی سرشت و محمود شهرجردی که فصل دوم، برپایه پژوهش این اساتید مرکز تخصصی نماز نگارش شد و از حجت‌الاسلام اصغرایتی، امیدواریم این کتاب شما را در انجام وظیفه کمک کند.